

3.
**žákovská
ornitologická
konference**

23. 5. 2022

Toulcův dvůr
PRAHA

**SBORNÍK
ABSTRAKTŮ**

ČESKÁ
SPOLEČNOST
ORNITOLOGICKÁ

Česká společnost ornitologická je největší nevládní organizace na ochranu a výzkum ptactva v ČR. Sdružuje profesionální i amatérské ornitology, zájemce o pozorování ptáků a milovníky přírody. Zjisti více, zapoj se i ty do výzkumu a ochrany ptáků na www.birdlife.cz!

Podpořeno Hlavním městem Prahou v rámci projektu „Za ptáky Prahy“.

Děkujeme za spolupráci Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy.

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy představuje vědu a výzkum prostřednictvím svého komunikačního projektu **PŘÍRODOVĚDCI.CZ**. Jeho cílem je oslovení žáků základních a středních škol, pedagogů, poučených médií, odborné a široké veřejnosti se zájmem o přírodní vědy.

Časopis ABC je populární čtrnáctideník určený zvědavým dětem. Nabízí vždy aktuální informace ze světa vědy, techniky, počítačů, přírody i kultury. Oblíbenou součástí každého vydání jsou vystřihovánky a komiksy.

Výroba sborníku: *Gentiana* Jilemnice
Grafická úprava a sazba: Lukáš Bílek

OBSAH

PROGRAM KONFERENCE	3
PŘEDNÁŠKY	5
Monitoring vodního ptactva na Milíčovských rybnících	5
<i>Anežka Berková</i>	
Vliv plánované výstavby rychlostní silnice R43 na biodiverzitu Skalického rybníku	5
<i>Matyáš Dyčka</i>	
Kvantitativní výzkum ptačích populací v oblasti grabštejského polesí	6
<i>Martin Břečka</i>	
Jak hravý je krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	6
<i>Amálie Kudělková</i>	
Monitoring hnízdění vlaštovky obecné ve Vitiněvsi	7
<i>Šimon Bílek</i>	
Mapování nocovišť vran šedých ve Vacenovicích 2021–2022	7
<i>Vojtěch Zmeškal</i>	
Hnízdění kání lesních v okolí Mouřínova	8
<i>Vít Kutáček</i>	
Chování ptáků na krmítku v závislosti na počasí	8
<i>Alexandra Matějková</i>	
Vltava: Kousek divočiny v srdci Českých Budějovic	9
<i>Jáchym Řehounek</i>	
Vymírání a návrat ptáčků + krkavec velký	9
<i>Kateřina Supová</i>	
Ptáci na krmítkách	9
<i>Kryštof Veverka</i>	

POSTERY 10

Šplhavci 10
Florián Železný

Co se děje na krmítku ve městě a na samotě u lesa 10
Natanael Klewar, Jošt Havlice

Sovy v Říčanech 10
Martina Pelantová

Jaké ptáky mohu pozorovat z domu nedaleko Prahy? 11
Anna Malínská

Ptačí aktivity na ZŠ Klimkovice 11
*Vojtěch Matýsek, Karolína Sacká, Adam Kovařík, Eliška Martínková,
Kateřina Szturcová, Petr Willaschek*

Vnitrodruhová a mezidruhová agresivita budníčka menšího 12
Žofie Strunecká

Jeřáb popelavý 12
*Vít Honc, Magdalena Režná, Natálie Škaredová, Radek Machačka, Tobias
Hejtík, Daniel Szafranski*

PŘEDNÁŠKY POZVANÝCH HOSTŮ 13

Pod pokličkou Ptačí hodinky – jak se peče občanská věda pro širokou
veřejnost a co z toho bude 13
Mgr. Alena Jechumtál Skálová

Okraj Prahy jako refugium koroptve polní a perspektivy ochrany
druhu v zemědělské krajině 14
Prof. Mgr. Miroslav Šálek, Dr.

PROGRAM KONFERENCE

- 8:00–9:00 Příchod a registrace účastníků
- 9:00–9:10 Zahájení konference
- 9:10–9:45 Prof. Mgr. Miroslav Šálek, Dr.: Okraj Prahy jako refugium koroptve polní a perspektivy ochrany druhu v zemědělské krajině

I. BLOK PŘEDNÁŠEK Monitoring vodních ptáků

- 9:45–10:05 Anežka Berková: Monitoring vodního ptactva na Milíčovských rybnících
- 10:05–10:25 Matyáš Dyčka: Vliv plánované výstavby rychlostní silnice R43 na biodiverzitu Skalického rybníku
- 10:25–10:45 Jáchym Řehounek: Vltava: Kousek divočiny v srdci Českých Budějovic
- 10:45–11:00 Přestávka

II. BLOK PŘEDNÁŠEK Etologie ptáků

- 11:00–11:20 Amálie Kudělková: Jak hravý je krkavec velký (*Corvus corax*)
- 11:20–11:40 Kateřina Supová: Vymírání a návrat ptáčků + krkavec velký
- 11:40–12:00 Alexandra Matějková: Chování ptáků na krmítku v závislosti na počasí
- 12:00–12:20 Kryštof Veverka: Ptáci na krmítkách
- 12:20–13:00 Oběd

- 13:00–13:45 **Prezentace posterů**
- 13:45–14:15 **Mgr. Alena Jechumtál-Skálová: Pod pokličkou Ptačí hodinky – jak se peče občanská věda pro širokou veřejnost a co z toho bude**

III. BLOK PŘEDNÁŠEK Mapování ptáků

- 14:15–14:35 **Martin Břečka: Kvantitativní výzkum ptačích populací v oblasti grabštejského polesí**
- 14:35–14:55 **Šimon Bílek: Monitoring hnízdění vlaštovky obecné ve Vitiněvsi**
- 14:55–15:15 **Vít Kutáček: Hnízdění kání lesních v okolí Mouřínova**
- 15:15–15:35 **Vojtěch Zmeškal: Mapování nocovišť vran šedých ve Vacenovicích 2021–2022**
- 15:35–15:45 **Přestávka**

ZÁVĚREČNÝ BLOK

- 15:45–16:00 **Vyhodnocení, odevzdání cen a ukončení konference**
- 16:00–17:30 **Ukázka kroužkování ptáků s výkladem ornitologa Mgr. Martina Sládečka v areálu Toulcova dvora**

NA DALŠÍ KONFERENCI SE MŮŽETE TĚŠIT V ROCE 2024!

MONITORING VODNÍHO PTACTVA NA MILÍČOVSKÝCH RYBNÍCÍCH

Anežka Berková

Základní škola Mendelova, Praha 4, 9. C

Milíčovské rybníky, pod tímto názvem se skrývá celkem 5 rybníků. Ve své práci budu mluvit o dvou z nich, přesněji o rybníku Homolka a Milíčovském rybníku, které jsou podle mě ornitologicky nejzajímavější. Na rybnících provádím pravidelné sčítání vodních ptáků, konkrétně zaznamenávám potápky, brodivé, vrubozobé, krátkokřídlé, dlouhokřídlé (včetně bahňáků) a ledňáčka říčního. Sčítání bylo prováděno od 10. října 2021 do 30. března 2022, celkově jsem zaznamenala 13 druhů vodních ptáků. K získání kompletních dat o výskytu druhů jsem využila databázi AVIF, zjistila jsem, jaké druhy zde byly od roku 2014 zaznamenány minimálně dvakrát, a snažila se zjistit, zda se zde vyskytují stále, což se mi podařilo potvrdit u 10 z 12 (v minulosti zaznamenaných).

VLIV PLÁNOVANÉ VÝSTAVBY RYCHLOSTNÍ SILNICE R43 NA BIODIVERZITU SKALICKÉHO RYBNÍKU

Matyáš Dyčka

Základní škola Svitávka, 5. ročník

Rybník u Skalice nad Svitavou a jeho okolí jsem začal pozorovat v roce 2019. Tento rybník není moc vhodný ke hnízdění ptactva, je využíván především myslivci k chovu divokých kachen a k jejich následnému podzimnímu odstřelu. Pozorováním jsem zjistil, že v době tahu se zde objevují pro Blanensko vzácnější druhy. Pozoroval jsem zde celkem 121 druhů ptáků, z toho 8 kriticky ohrožených druhů, 20 silně ohrožených druhů a 18 ohrožených druhů. V okolí rybníka pravidelně hnízdí moták pochop o 2–3 párech.

V blízkosti této lokality je plánovaná výstavba rychlostní silnice R 43 kopírující rozestavěnou tzv. Hitlerovu dálnici ze 40tých let 20. století. V roce 2021 byli zástupci Jihomoravské pobočky ČSO pozváni na setkání se zástupci kraje. Po prostudování provedeného výzkumu a navržených opatřeních, které mně poskytl Jaroslav Koleček, jsem se rozhodl ještě více monitorovat lokalitu rybníka.

KVANTITATIVNÍ VÝZKUM PTAČÍCH POPULACÍ V OBLASTI GRABŠTEJNSKÉHO POLESÍ

Martin Břečka

Gymnázium a SOŠPg Jeronýmova, Liberec, septima

Kvantitativní sčítání ptáků nám poskytuje cenné údaje nejen o druhovém složení ptačího společenstva na daném území, ale především i o početním zastoupení jedinců každého druhu. Proto jsem se rozhodl takovéto mapování uskutečnit v rámci své ročníkové práce. Mapování probíhalo od října roku 2020 a ukončeno bylo v červnu 2021. Zkoumaná lokalita grabštejnského polesí má rozlohu přibližně 500 ha, z nichž většinu tvoří smíšený hospodářský les. Lokalitu jsem rozdělil na 9 kvadrátů a každý z nich vždy sčítal zvlášť po dobu 1 hodiny. Celé sčítání jsem opakoval pětkrát, provedeno bylo tedy 45 hodinových mapování. V terénu jsem u pozorovaných ptáků zaznamenával druh, počty, kategorii hnízdění (podle Atlasu hnízdního rozšíření ptáků ČR) a byl-li jsem to schopen rozpoznat, pak také pohlaví a věk.

Zaznamenáno bylo celkem 88 ptačích druhů. Údaje byly zpracovány do tabulek, kde je pro každý druh uvedena také nejvyšší pozorovaná hnízdní kategorie, kvadráty, kde se vyskytoval a odhad počtu hnízdících párů. Výsledky výzkumu, včetně návrhů opatření pro ochranu a podporu hnízdění většiny druhů byly předány hajnému tohoto polesí.

JAK HRAVÝ JE KRKAVEC VELKÝ (*Corvus corax*)

Amálie Kudělková

Základní škola Frýdlant nad Ostravicí, 9. ročník

Krkavec velký je velice známý svou hravou povahou, a proto jsem se rozhodla jeho chování prozkoumat. Při svém pozorování jsem například vysledovala, že se při letu otáčí na záda a zase zpět. Ale když si hraje a užívá si volnosti, je hlavním terčem pro predátory. Proto když je krkavců více, otáčí se vždy jeden a až pak další, přičemž ostatní kontrolují okolí. Někdy mi připadalo, že jsem je viděla ve stejnou dobu na stejném místě. To vedlo k mému dalšímu výzkumu, kdy jsem chodila v přibližně stejnou dobu na místo, kde bych ho měla vidět opakovaně. Výzkum, který budu prezentovat, trval čtrnáct dní a z výsledku vyplynulo, že při zvýšených povětrnostních podmínkách se zvýšila pravděpodobnost výskytu krkavce na stejném místě. Často slýchávám od lidí, že krkavec je nositelem smrti. Proto provádím dotazník, který budu také prezentovat.

MONITORING HNÍZDĚNÍ VLAŠTOVKY OBECNÉ VE VITINĚVSI

Šimon Bílek

Lepařovo gymnázium Jičín, tercie

Monitoring probíhal v roce 2021 v období od května do září v obci Vitiněves. Hlavním cílem bylo zjistit počet hnízdících párů vlaštovek a vylíhlých mláďat. Dále jsem chtěl zjistit, které objekty si vybírají k hnízdění a jestli a jak se liší první a druhé hnízdění.

U každého objektu jsem zaznamenával počet obsazených a neobsazených hnízd, a zda se tam chovají zvířata a o jaký typ objektu se jedná. U jednotlivých hnízd pak počet vajíček, počet vylíhlých mláďat a datum líhnutí. K určování stáří jsem používal Klíč k určování věku mláďat na hnízdě. K získání dat jsem potřeboval přístup do hnízd. Požádal jsem proto o pomoc kroužkovatele, který by mláďata kroužkoval a já při tom mohl získat potřebné údaje.

Zkontrolováno bylo celkem 68 hnízd ve 14 objektech, které obývalo minimálně 31 párů, vylíhlo se 160 mláďat. Období prvního a druhého hnízdění nelze přesně ohraničit kvůli překryvu mezi náhradním, opožděným a časným druhým hnízděním. Vlaštoky si k hnízdění nejčastěji vybíraly velké hospodářské stavby, které doposud obývají domácí zvířata. Tam se vylíhlo i nejvíce mláďat.

MAPOVÁNÍ NOCOVIŠŤ VRAN ŠEDÝCH VE VACENOVICÍCH 2021–2022

Vojtěch Zmeškal

Základní škola a mateřská škola Milotice, 7. B

Nocoviště vran šedých byla mapována po dobu dvou let, a to v roce 2021 – 2022. Vzhledem k tomu, že většinu východního území okresu zabírají husté lesy Bzenecké Doubravy, což vranám příliš nevyhovuje, byla nalezena dvě nocoviště západně od Bzenecké Doubravy. Obě nocoviště se nacházela na území obce Vacenovice v okrese Hodonín. Jedno v lokalitě zvané Odměry, druhé v lokalitě Přírodní památka Jezero.

Byl zmapován biotop nocovišť, počet nocujících vran v období celého roku a také vliv počasí na nocující vrány. Další zodpovězenou otázkou bylo zjištění směru rozletu vran po rozednění z pohledu orientace světových stran a důvody, které k tomu tyto ptáky zřejmě vedly. Zajímavostí bylo také zaznamenání dalších dvou ptačích druhů (havrani a kavky), které se v souvislosti s teplotními podmínkami (v mrazivém počasí), vyskytli na těchto nocovištích společně s vránami.

HNÍZDĚNÍ KÁNÍ LESNÍCH V OKOLÍ MOUŘÍNOVA

Vít Kutáček

Domácí školák, Základní škola Donum Felix, Kladno, 8. ročník

V rámci projektu byla sledována vesnice Mouřínov v Jihomoravském kraji, přilehlé remízky a okraj Ždánického lesa, celkem 7, 22 km². V oblasti převažují pole s četnými remízky, což představuje ideální krajinu pro hnízdění káně lesní. V průběhu února a března 2022 byla vyhledána hnízda, u kterých je pak sledována a zapisována aktuální situace a aktivita. Všechna hnízda jsou zaznamenána do mapy a jsou zapsány jejich vlastnosti, díky čemuž je možno srovnat například preferovaný druh stromu, umístění hnízda na stromě nebo okolí hnízda. Kromě porovnání jednotlivých hnízd a sledování vývoje mláďat je cílem projektu i zjištění samotné početnosti hnízdících kání v dané oblasti a porovnání hustoty výskytu oproti běžné hustotě. Předběžné výsledky naznačují, že na ploše 7, 22 km² zahnízdí 3 až 5 párů, což znamená cca 41–70 párů na 100 km², což je výrazně vyšší hustota, než běžných 20–30 párů na 100 km².

CHOVÁNÍ PTÁKŮ NA KRMÍTKU V ZÁVISLOSTI NA POČASÍ

Alexandra Matějková

Církevní gymnázium Plzeň, prima

Ve své práci se zaměřuji na pozorování ptáků v zimě při krmení na krmítkách a v okolí. Pozorování probíhalo od 1. 12. 2021 do 14. 1. 2022 v Plzni na okraji vilové čtvrti. Sledovala jsem druhy ptáků, jejich četnost a chování. Zajímalo mě, kterému krmení a typu krmítka dávají přednost. Sledovala jsem vzájemnou agresivitu mezi druhy a při kterém počasí létali častěji. Zaznamenávala jsem teplotu vzduchu, tlak, vlhkost a intenzitu osvětlení. Měřila jsem denní spotřebu krmiva. Celkem jsem zpozorovala 14 druhů ptáků. Nejčastější návštěvník krmítek byla sýkora koňadra, nejpočetnější zastoupení získal díky hejnu drozd kvíčala. Letos jsme zde poprvé viděli žlunu šedou, loňský pár šoupálků se tuto zimu bohužel neukázal. V závěru své prezentace porovnávám naše letošní pozorování při Ptačí hodině s loňskými a předloňskými výsledky.

VLTAVA: KOUSEK DIVOČINY V SRDCI ČESKÝCH BUDĚJOVIC

Jáchym Řehounek

Gymnázium Jírovcova, České Budějovice, tercie, 3. E

Řeka Vltava protéká Českými Budějovicemi a vytváří zde zajímavé biotopy pro ptáky a další organismy přímo v centru krajského města. Jedním z nejzajímavějších míst je okolí Jiráskova jezu, zejména oblast s rychleji tekoucí vodou pod jezem. V úseku mezi sportovní halou a Dlouhým mostem byly v průběhu posledních pěti let pořizovány soupisy pozorovaných druhů ptáků a vkládány do ornitologické databáze AVIF. Příspěvek se zabývá složením ptačího společenstva Vltavy a jejího blízkého okolí v průběhu ročních období. Součástí příspěvku bude také upozornění na význam této lokality pro vzácné a ohrožené druhy ptáků a její představení zájemcům o ornitologii a birdwathing.

VYMÍRÁNÍ A NÁVRAT PTÁČKŮ + KRKAVEC VELKÝ

Kateřina Supová

Základní škola Dobřany, 7. C

Ptáci, kteří vymřeli, příčiny jejich vyhynutí a příkladní zástupci. Dále ptačí druhy, které pomalu ale jistě vymírají. Jsou tu čtyři zástupci, a příčiny jejich mizení. Jak se nás to týká v tuzemsku a jak můžeme ovlivnit ptačí populaci my sami. V části navracení do přírody jsou popsány dva druhy, které se v naší přírodě opět začali vyskytovat. Poslední část je věnována krkavci velkému.

PTÁCI NA KRMÍTKÁCH

Kryštof Veverka

Základní škola Svitavy, 7. B

Práce zkoumá závislost četnosti příletů do krmítka na teplotě. Cílem je získat více informací o způsobu života vybraných druhů v chladnějším a teplejším období. Průzkum je prováděn na vlastní zahradě od února do května 2022. Průzkum je prováděn formou pozorování vybraných druhů ptáků a jejich příletu na krmítko. V jednom krmítku jsou semena a je umístěno na okně. V dalším jsou lojové koule a visí na stromě, a posledním krmítkem je místo na zemi s nakrájenými jablky. Zaměřuji se na ptáky ze skupiny pěvců, jako jsou například sýkory či vrabci, brhlík a kos. Zaznamenávám čas příletu, teplotu ovzduší a výběr krmítka. S příchodem jara si všímám velké změny v návštěvě krmítka nových ptačích druhů oproti zimnímu období, a to je jedna z mnoha pozorovaných zajímavostí, které má práce o životě ptáků přinese.

POSTERY

ŠPLHAVCI

Florián Železný

Základní škola Březová, 4. ročník

Během dubna a května budu pozorovat výskyt druhů šplhavců v lokalitě Voděradské bučiny. Zaměřím se na datla černého, žlunu zelenou, strakapouda malého a datla velkého. Budu pozorovat, zakreslovat a fotit šplhavce a dutiny stromů vyhloubené datly nebo strakapoudy. Zároveň se chci zaměřit na anatomii, odchování mláďat a místa hnízdění šplhavců.

CO SE DĚJE NA KRMÍTKU VE MĚSTĚ A NA SAMOTĚ U LESA

Natanael Klewar, Jošt Havlice

52. přední hlídka Royal Rangers, České Budějovice

V našem pozorování jsme se zaměřili na to, zda v zimním období létá na krmítko více druhů ptáků na venkově, či ve městě a kde se častěji objevují stejní jedinci (retrap). Předpokládali jsme, že na venkově bude pestřejší druhová skladba, zatímco ve městě bude častější retrap. K výzkumu jsme využili dostupná data z odchyty ptáků do nárazových sítí s následným kroužkováním na dvou lokalitách. Odchyty proběhly šestkrát v jednadvacetidenních intervalech v krmítkové sezóně roku 2021/22. Z našich výsledků vyplynulo, že naše předpoklady byly pravdivé.

SOVY V ŘÍČANECH

Martina Pelantová

Gymnázium Říčany, sexta

Sovy v Říčanech, tak zní název mé ročníkové práce. Setkání s kalousem „tváří v tvář“ bylo velkou inspirací k napsání této práce. Nejdřív jsou však popsány samotné druhy vyskytující se v ČR (biotop, vzhled, potrava...). Potom rady a tipy pozorování ptáků obecně a pak i konkrétně sov. Nechybí ani výskyt sov na Říčansku v minulosti. Vycházky do terénu byly náročné a všechny úlovky jsem zaznamenala do veřejné databáze. Ročníková práce ještě není hotová, ale zatím mám 3 kalouse ušaté a 3 divoká prasata.

JAKÉ PTÁKY MOHU POZOROVAT Z DOMU NEDALEKO PRAHY?

Anna Malínská

Gymnázium Elišky Krásnohorské, Praha 4, kvarta

Cílem mé práce je zjistit, jaké druhy ptáků a v jakých počtech mohu pozorovat ze svého domu. Můj dům se nachází ve vesnici nedaleko Prahy. Není v žádné skvělé ptačí lokalitě ani blízko větší vodní nádrže. Zajímá mě, jaké druhy zde mohu pozorovat, ať už na krmítku, v okolí nebo jen při přeletu. Pro ptáky jsou na zahradě přichystaná dvě krmítka a lojové koule. Někdy také na zemi najdou jablka.

Na začátku jsem předpokládala, že uvidím většinou běžné druhy, občas nějaké vzácnější. Odhadovala jsem, že za celou dobu pozorování zaznamenám okolo dvaceti různých druhů ptáků.

Výzkum jsem prováděla od zimy do jara. Pozorování trvala šedesát minut a byla směřována na čas po východu a před západem slunce. Kromě druhů a počtů ptáků jsem zaznamenávala také teplotu a počasí.

PTAČÍ AKTIVITY NA ZŠ KLIMKOVICE

Vojtěch Matýsek, Karolína Sacká, Adam Kovařík, Eliška Martínková, Kateřina Szturcová, Petr Willaschek, technická podpora – Andrej Lasota, grafická podpora – Kristýna Magnusková, Čapí třída na ZŠ Klimkovic

Základní škola Klimkovic, 8. A

Začalo to příchodem do 6. třídy. Naše nová třídní nám ve třídě nachystala čapí hnízdo na komíně. Ona byla ten čáp a my její nevylíhla vajíčka. Už jsme se dávno vylíhli. A co jsme celou dobu dělali? Už v 5. třídě jsme začali monitorovat čapí hnízda v našem okolí.

V průběhu distanční výuky jsme samostatně pozorovali posly jara a zadávali naše pozorování na web Jaro ožívá. V zimě se pravidelně věnujeme pozorování ptáků na krmítku, zúčastnili jsme se Ptačí hodinky. Vaříme pro ptáky vlastní krmné směsi, plníme kokosy, plácáme lojové koule. V areálu školy kontrolujeme a čistíme ptačí budky, které vyrobili naši starší spolužáci.

Čemu se věnujeme aktuálně?

Čekáme na přilet čápů a rorýsů. Snažíme se nalákat rorýse do našeho školního monitorovaného rorýsovníku. Jak se nám to povede, se nechejte překvapit.

V současné době chystáme na Den Země program pro mladší spolužáky. Vybrali jsme si „Let o život“.

VNITRODRUHOVÁ A MEZIDRUHOVÁ AGRESIVITA BUDNÍČKA MENŠÍHO

Žofie Strunecká

Lauderovy školy, Praha 2, tercie (8. Z)

Budníčci menší (*Phylloscopus collybita*) hnízdí od dubna do července a během této doby se samec stává silně teritoriální. Svě území si vymezuje hlasitým zpěvem, pokud však vetřelec překročí rozumné meze, samec se neváhá postavit i několikanásobně větším protivníkům, aby své teritorium ubránil. Budníček menší se tak stává jedním z našich nejurputnějších obránců svého území. Cílem projektu je otestovat a zdokumentovat vnitrodruhovou a mezidruhovou agresivitu budníčka menšího. V rámci teritoria budníčka menšího bude v náhodném pořadí přehráván konspecifický a dva heterospecifické zpěvy. Zpěv budníčka většího (*Phylloscopus trochilus*) bude reprezentovat heterospecifický druh, u kterého očekáváme silnou kompetici. Zpěv červenky obecné (*Erithacus rubecula*) reprezentuje heterospecifický druh, u kterého kompetici neočekáváme, protože má odlišné mikrohabitatové, potravní i hnízdní nároky.

JEŘÁB POPELAVÝ

**Vít Honc, Magdalena Režná, Natálie Škaredová, Radek Machačka,
Tobias Hejtík, Daniel Szafranski**

Základní škola Nové Město pod Smrkem, 8. ročník

V krásné přírodě Jizerských hor se usadily páry jeřába popelavého. Vzhledem k této zajímavosti jsme se s vybraným týmem v rámci výuky přírodopisu zaměřili na prozkoumávání života těchto nádherných opeřenců. Ve spolupráci s místní ornitoložkou Mgr. Klárou Žabkovou jsme shromáždili údaje o životě jeřábů na poster.

Jedná se o popis ptáka a jeho chování, stavby těla, chování ve volné přírodě, kdy přilétá, odlétá.

Poster je doplněn spektrogramem intenzivního zvuku, který jeřábi vydávají. Přidáváme ještě mapičku přeletů, kde byli poslední dny viděni v okolí, na základě našeho sledování.

Jeřábi popelaví jsou chráněni, jejich výskyt na této lokalitě je velice zásadní vzhledem k budoucím stavebním plánům s tímto místem.

Zároveň detailně popisujeme prostředí – co potřebují k hnízdění, rákosiny, louky, potok.

Poster dále obsahuje fotodokumentaci dvou pozorovaných hnízdišť.

PŘEDNÁŠKY POZVANÝCH HOSTŮ

POD POKLIČKOU PTAČÍ HODINKY – JAK SE PEČE OBČANSKÁ VĚDA PRO ŠIROKOU VEŘEJNOST A CO Z TOHO BUDE

Mgr. Alena Jechumtál Skálová

Česká společnost ornitologická

skalova@birdlife.cz

Ptačí hodinku aneb lednové sčítání ptáků na krmítkách pořádá Česká společnost ornitologická (ČSO) od roku 2019. Cílem je dlouhodobě sledovat zimování ptáků u nás a zjistit, co jejich výskyt a chování ovlivňuje. Kromě toho chceme zapojením široké veřejnosti do vědeckého výzkumu zlepšovat vztah k ptákům, potažmo přírodě skrze vlastní zkušenost.

Každoročně se Ptačí hodinky účastní desetitisíce dobrovolníků (čili občanských vědců) z celé republiky. Co do účasti jde o největší akci občanské vědy pod hlavičkou ČSO. Jak ale takhle velká akce vypadá pod pokličkou? A co jsme zatím zjistili?

Během přednášky se podíváme mj. na otázky

- Proč sčítáme zrovna takhle (60 minut, jedno místo, jen tři dny v roce)? Na co se v dotazníku ptáme či naopak neptáme a proč?
- Jak data zpracováváme? Co s chybami v datech?
- Co nám říkají výsledky? A co z nich naopak (zatím) zjistit neumíme?

Více o programu na ptacihodinka.birdlife.cz

OKRAJ PRAHY JAKO REFUGIUM KOROPTVE POLNÍ A PERSPEKTIVY OCHRANY DRUHU V ZEMĚDĚLSKÉ KRAJINĚ

prof. Mgr. Miroslav Šálek, Dr.

Fakulta životního prostředí ČZU v Praze

salek@fzp.czu.cz

Koroptev polní je ohroženým kurem zemědělské krajiny. Prudký úbytek datovaný od druhé poloviny 20. století se projevil citelným poklesem hustoty hnízdních populací či úplným vymizením druhu na řadě dřívějších hnízdišť napříč celou ČR. Stále relativně vysokých hustot však dosahují současné koroptví populace při okrajích velkých měst, například v Praze. Referát předkládá souhrnné výsledky detailního telemetrického sledování života koroptví v Praze a porovnává je s výsledky získanými v zemědělské krajině na jihu Čech a na Vysočině v letech 2000–2013. Výsledky poukazují zejména na klíčový vliv nabídky raně sukcesních stanovišť, tj. různých typů neobdělávaných ploch, na potravní nabídku, hnízdní příležitosti, rozlohu domovských okrsků, prostorovou disperzi a přežívání koroptví v průběhu roku. V příspěvku budou představena rizika spojená zejména s predací, jimž jsou koroptve vystaveny v intenzivní zemědělské krajině ochuzené o tento typ habitatu. Diskutovány budou možnosti využití získaných poznatků v systémové a ochraně koroptve polní v zemědělsky obhospodařované krajině.

POZNÁMKY

JARO OŽÍVÁ

Sledujte přílety poslů jara – čápa, vlaštovky, kukačky, rorýse, vlhy a břehule – a zaznamenejte je na **springalive.net**. Zde si můžete prohlédnout postup jara v tabulkách a mapách, poslechnout si hlasové záznamy, zahrát si hry a načerpat další informace.

ČÁPI

Víte, kdy přiletěli čápi na to „vaše“ hnízdo? Kolik měli mláďat a kdy odlétli na zimoviště? Pokud ano, запиšte to na **birdlife.cz/capi**. Pokud ne, dozvíte se to tam. Na stránce najdete mapu čapích hnízd v ČR a další čapí zajímavosti.

(NE)BEZPEČNÉ ZASTÁVKY

Pomozte zmapovat nebezpečné zastávky na **zastavky.birdlife.cz**, aby se pro ptáky nestaly konečnou. Na **birdlife.cz/ptaci-a-skla** se dozvíte, jak sklo správně zabezpečit proti nárazům ptáků. A nezapomeňte nám poslat fotky, které mohou sloužit jako inspirace pro ostatní.

MĚŘENÍ PRŮHLEDNOSTI VODY V RYBNÍCÍCH

Pro některé ptáky je základním předpokladem pro úspěšné hnízdění i dostatečná průhlednost vody. Pokud je voda zakalená, těžko najdou potravu, protože ji nevidí. Měřte průhlednost vody pomocí jednoduchého zařízení Secchiho desky a zjistěte, jak je na tom váš rybník v porovnání s ostatními na **voda.birds.cz**.

RORÝSI

Sledujte přílety a hnízdění těchto ptačích vytrvalců a zaznamenávejte jejich pozorování. Zda se i vaše škola může stát rorýsi zjistíte na **rorysi.cz/rorysiskoly**.

PTAČÍ HODINKA

Pozorování a sčítání ptáků na krmítku je program občanské vědy určený pro nejširší veřejnost. Zapojit se může každý, předchozí zkušenosti nejsou potřeba – stačí si připravit krmítko, přečíst si, jak sčítat a hodinu v daném termínu krmítko pozorovat. Sčítání je vhodné i pro školní třídy, družiny či kroužky. **ptacihodinka.birdlife.cz**

Zaznamenávej
přilety ptáků

springalive.net

Pozoruj a chraň rorýse

rorysi.cz/rorysiskoly

Zmapuj (ne)bezpečné
zastávky

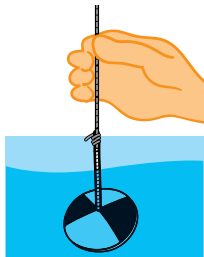
zastavky.birdlife.cz

Sleduj
čapí
hnízda

birdlife.cz/capi

Měř průhlednost
vody

voda.birds.cz

Pozorujeme a poznáváme
ptáky na krmítku

ptacihodinka.birdlife.cz

3. žakovská ornitologická konference

23. 5. 2022
v Praze

pro
žáky 2. stupně
základních škol
a **studenty**
středních škol

Je naše okolí
bezpečné
pro ptáky?

Žije
v našem
lese
datel?

Jsou
pražské
rybníky
vhodné pro
ptáky?

Ovlivňuje
teplota
počet ptáků
na Vltavě?

Kdy létá
na krmítka
nejvíce
ptáků?

• přihlas se • zapoj se do soutěže o nejlepší příspěvek •
• vyhraj zajímavé ceny • součástí konference je terénní exkurze s kroužkováním ptáků

ZAJÍMAJÍ TĚ PTÁCI? BAVÍ TĚ BÁDAT? SAMOSTATNĚ NEBO V TÝMU?

- **objev** kouzelný svět ptáků
- **pozoruj** ptáky, **vytvoř** si vlastní projekt
- **prezentuj** své výsledky a zlepš své komunikační dovednosti
- **čerpej inspiraci** a poznej podobně naladěné lidi
- **vyzkoušej** si vědeckou práci

Všechny potřebné informace, další tipy na vlastní
badatelskou činnost a přihlášku najdeš na
www.birdlife.cz/zakovska-konference,
dotazy na slabeyova@birdlife.cz.

Pořádá
Česká společnost
ornitologická
s finanční podporou
hlavního města Prahy

